

Аналіз діяльності
бібліотек
Черкащини 2019

Активне впровадження реформи децентралізації впливає на функціонування бібліотек Черкащини в умовах створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Сьогодні нагальним є питання збереження бібліотечної мережі в умовах децентралізації й реорганізації ЦБС та утворення публічної бібліотеки ОТГ, організації та комплектування їх фонду, бібліотечного обслуговування бібліотеками ОТГ. В цей період кожна громада області самостійно приймає рішення про організацію бібліотечної мережі та обирає ту модель функціонування публічної бібліотеки, що найбільше відповідає потребам місцевої громади. На Черкащині такими моделями функціонування стали: публічна бібліотека з філіями, ЦКД зі структурним підрозділом «Бібліотека», окремі бібліотечні заклади, якими керує і виконує методичні функції відділ культури ОТГ. Крім таких моделей, продовжують функціонувати бібліотеки у складі районів.

За результатами статистичної звітності в області функціонували 720 публічних бібліотек системи Міністерства культури України, з них 240 – у складі ОТГ. У 2019 році закрито 3 бібліотеки (Черкаська районна дитяча бібліотека, РОМЦ БКР та сільська бібліотека в Тальнівському районі), з різних причин не працювало 24 бібліотеки (Канівський, Городищенський, Жашківський, К.-Шевченківський, Лисянський, Маньківський, Смілянський, Черкаський, Чорнобаївський, Шполянський райони).

До організації обслуговування користувачів залучено 61 пункт бібліотечного обслуговування.

Обслуговуванням користувачів та популяризацією бібліотечних закладів займаються 1019 бібліотечних фахівців (-203 до 2018 р.), з них – 513 в сільській місцевості.

За освітою вони поділяються:

з вищою спеціальною – 255 (22,8%);

базовою спеціальною – 374 (47%).

За стажем роботи:

до 3-х років – 111 (8,1%);

3-9 років – 149 (12,9%);

понад 10 років – 209 (17%);

понад 20 років – 550 (62%).

В режимі повного робочого дня в області працювало 579 бібліотечних працівників.

На кінець 2019 року в Черкаській області утворено та діє 57 ОТГ (240 бібліотек). Але основною проблемою більшості бібліотек, що увійшли до ОТГ, є «бібліотека, що не працювала» (це ОТГ Жашківського, Смілянського, Лисянського, Канівського, Кам'янського, Городищенського районів).

Основна діяльність бібліотек, як просвітницьких закладів, центрів розвитку громад будується на наявності сучасного документного ресурсу

(паперового та електронного). На 01.01.2020 року цей ресурс бібліотек регіону складає 7 554 348 прим. Нові надходження склали 97 770 прим. (у 2018 – 128 661 прим.). Найбільше надходження – у Черкаській МЦБС (6 898 прим.), Монастирищенській ЦБС (6 245 прим.), Золотоніському районі (5 830 прим.), Маньківській ЦБС (5 642 прим.), Драбівському районі (4 793 прим.), Стеблівській ОТГ (2 005 прим.), Канівській ОТГ (1 867 прим.), Тальнівській ОТГ (1 397 прим.), Поланській ОТГ (716 прим.), Михайлівській ОТГ (943 прим.).

В середньому 1 публічна бібліотека отримала 136 видань (у 2019 році – 178). Але, на скільки вірно надходження дали бібліотеки, що увійшли до ОТГ – проблематично.

На комплектування фондів бібліотек області використано 4 349 609 грн., що на 581 956 грн. менше, ніж у 2018 році.

В основному, поповнення фондів здійснюється за рахунок Державних та обласних програм.

Ряд бібліотек отримали кошти з місцевих бюджетів на придбання літератури: бібліотеки Черкаської МЦБС – 10482 грн., Жашківського – 43 613 грн., Золотоніського – 24 005 грн., Корсунь-Шевченківського – 16 888 грн., Маньківського – 24 573 грн., Уманського – 31 578 грн., Черкаського – 52 544 грн. районів.

Але є райони, які кошти з місцевих бюджетів на комплектування не виділяли це: Звенигородський, Катеринопільський, Кам'янський райони.

На передплату періодичних видань використано 1 373 948 грн., що на 59 258 грн. більше від минулого року. Залишились без передплати на І-ше півріччя 2020 року бібліотеки Жашківського, Канівського, Кам'янського, Корсунь-Шевченківського, Уманського, Чигиринського районів.

Добре у 2019 році було організовано передплату в бібліотеках Черкаської МЦБС – 53 612 грн.; Уманської МЦБС – 48 440 грн.; Драбівського району – 79 529 грн.; Золотоніського району – 126 499 грн.; Маньківської ЦБС – 54 009 грн.; Чорнобаївської ЦБС – 83 594 грн.

У вищезазначених випадках передплата склала від 4845 грн. до 2090 грн.

У бібліотеках ОТГ передплата склала:

Тальнівської ОТГ – 39 446 грн. (6574 грн. на 1 бібліотеку);

Червонослобідської ОТГ – 19 904 грн. (4976 грн. на 1 бібліотеку);

Шполянської ОТГ – 19 592 грн. (2449 грн. на 1 бібліотеку);

Кошти на передплату періодичних видань отримали бібліотеки Степанківської, Білозірської, Чигиринської, Єрківської, Балаклеївської, Бужанської, Моринської, Плешканівської ОТГ та ін.

Зовсім відсутнє фінансування на передплату в Межирицькій, Баландинській, Ліпльавській, Набутівській, Вільшанській, Соколівській, Стеблівській, Буцькій ОТГ.

Відсутність періодичних видань унеможлиблює виконання бібліотечними закладами ролі інформаційно-просвітницьких центрів у громаді, доступ членів громади до одержання необхідної інформації.

Відповідно до статистичної звітності основними показниками діяльності бібліотек є кількість користувачів, кількість відвідувань, кількість видачі документного ресурсу. Всі ці показники зменшились у 2019 році. По-перше, був перехідний період передачі бібліотек зі складу ЦБС до ОТГ. Отже, певна частка показників зменшилась по районних ЦБС. В багатьох ОТГ бібліотеки, що ввійшли до їх складу, не працювали певний час (поки визначалися з керівництвом та їх структурою, штатами, фондами). При цьому бібліотеки ОТГ, крім незначної їх кількості, не могли працювати на повну потужність у зв'язку з режимом неповного робочого дня, відсутністю сучасної матеріально-технічної бази, нерозумінням форм та напрямків їх діяльності з боку керівництва.

Говорити про зменшення/збільшення вищезазначених показників можна буде за підсумками їх роботи у 2020 році.

На сьогодні кількість користувачів у бібліотеках регіону склала 564 732 (-16 881 проти 2018 р.). Зменшення показника спостерігається майже у всіх ЦБС та бібліотеках ОТГ, невелике збільшення є в бібліотеках Смілянської, Уманської МЦБС, Катеринопільської, Монастирищенської ЦБС.

На зменшення показників впливає як процес створення ПБ ОТГ, які не в змозі були відразу почати працювати на повну потужність; робота закладів у режимі неповного робочого дня; відсутність належної матеріально-технічної бази бібліотечних закладів; небажання самих бібліотечних працівників впроваджувати сучасні форми і напрямки роботи.

Зменшилась кількість відвідувань у бібліотеках і становить 4 404 869 (-299 759 проти 2018 р.). Зростання цього показника відбулося лише в Черкаській, Смілянській МЦБС, Звенигородській, Монастирищенській ЦБС.

Відвідування масових заходів становить 688 831.

Важливою складовою відвідування є показник відвідування Інтернет-центрів (ІЦ). Обласний показник цих відвідувань – 138 024 (-17 854 проти 2018 р.). Підвищення відвідування спостерігаються в Смілянській, Черкаській МЦБС, Звенигородській, Христинівській, Чорнобаївській ЦБС. Незважаючи на те, що майже кожна ЦБ області має ІЦ, цей ресурс використовується незадовільно. Це може залежати від: невірного обліку; малої кількості заходів, що проводяться на базі, або з використанням ІЦ, відсутності популяризації цієї послуги та ін. Все це – через небажання бібліотекарів освоювати можливості використання ІТ, байдужість до підвищення іміджу своїх закладів. Постає питання: якщо при наявності ІЦ при бібліотеках ми не використовуємо їх можливості, тоді чому ми жаліємось на нестачу комп'ютерної техніки?

Сайт бібліотеки – це можливість показати об’єм та напрямки своєї діяльності, свій потенціал для громади. Але, щоб бути дієвим, він має систематично поповнюватись новою інформацією. Які результати роботи із сайтами в бібліотеках області? Звернень на сайт Уманської МЦБС – 15 972, Черкаської МЦБС – 13 583, Драбівської ЦБ – 16 425, Звенигородської ЦБС – 11 122, Уманської РЦБС – 10 243, Христинівської ЦБС – 15 365, Тальнівської ОТГ – 3 344, Канівської ОТГ – 10 666. В той же час на сайт Смілянської МЦБС – 997, Маньківської – 503, Шполянської – 596.

Незначна кількість звернень на сайт вашої бібліотеки, ЦБС, чи ОТГ говорить про те, що він малоефективний як чинник популяризації Ваших закладів та послуг, нецікавий як за оформленням, так і за поданням інформації.

Видача документного ресурсу – важливий показник діяльності та затребуваності бібліотек. Він становить 1 011 5845 (-1 744 964 проти 2018 р.). З плюсом цей показник – у Смілянській МЦБС, Звенигородській ЦБС, Єрківській, Зорівській, Мокрокалігірській, Степанецькій, Степанківській, Шполянській ОТГ. Цей показник у період створення ОТГ та відсутності стабільності їх розвитку міг бути тільки від’ємним.

Наявність комп’ютерної техніки, її використання при наданні послуг користувачам – один з провідних та затребуваних напрямків діяльності закладів. На час звітності кількість бібліотек, що мають комп’ютери – 236 (-22), кількість комп’ютерів – 844 (-23).

Комп’ютеризованих бібліотек у сільській місцевості – 192 (30% від кількості СБ). В цих бібліотеках для надання послуг – 405 комп’ютерів.

Про яке якісне надання послуг з використанням ІТ можна говорити? Як можна з таким парком комп’ютерної техніки говорити про участь у державній програмі «Дія. Цифрова освіта»? Адже слід врахувати, що із цього парку комп’ютерної техніки частина – в стадії «неможливого використання».

Для того, щоб бібліотеки стали закладами, привабливими для користувача, вони мають осучаснити свої приміщення, меблі, дизайн. Керівники закладів докладають всіляких зусиль щодо їх модернізації.

У 2019 році з цією метою були виділені кошти з місцевих бюджетів 1 269 335 грн., це:

Смілянська МЦБС – 104 920 грн.

Золотоніська ЦБС – 177 921 грн.

Чорнобаївська ЦБС – 199 218 грн.

Маньківська ЦБС – 46 943 грн.

Драбівський р-н – 29 714 грн.

Кам’янський р-н – 54 900 грн.

Тальнівський р-н – 60 053 грн.

Уманський р-н – 39 963 грн.

Серед ОТГ про привабливо-сучасний вигляд бібліотек піклувались у:

Балаклеївській ОТГ – 13 957 грн.

Канівській ОТГ – 199 800 грн.

Кам'янській ОТГ – 9 888 грн.

Лебедівській ОТГ – 39 200 грн.

Сагунівській ОТГ – 43 389 грн.

Хлистунівській ОТГ – 21 158 грн.

Червонослобідській ОТГ – 30 200 грн.

Не відбулися ремонти в бібліотеках Лисянського, Маньківського, Тальнівського, Чигиринського районів та в переважній більшості ОТГ.

Розуміємо, що до ОТГ відійшли в основному сільські бібліотеки, матеріально-технічна база яких і до цього була незадовільна, але з точки зору привабливості і необхідності для громади, потреба в таких закладах катастрофічно зменшується. Публічні бібліотеки сьогодні – це зона відповідальності органів місцевого самоврядування. На жаль, бракує відповідальності керівництва за розвиток бібліотек.

Адвокаційна діяльність є одним з основних напрямків розвитку закладів, утвердження їх як особливого значимих в житті громади.

Так бібліотеки Уманської МЦБС тісно співпрацюють з Молодіжною радою міста, що функціонує при міськвиконкомі. Ставши переможцями проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування», бібліотекарі активно проводять тренінги з населенням, при бібліотеці організовано відкритий простір «Сценарії децентралізації в Умані». На базі міських бібліотек проходять безкоштовні курси комп'ютерної грамотності та вивчення іноземних мов для користувачів 3-го покоління.

У Смілянській міській ЦБС активно діють Центри освіти для дорослих, проводиться навчання на платформі громадської активності ВУМ «Бібліотека – відкритий публічний простір». Активно позиціонують себе бібліотеки при проведенні занять з різними категоріями населення в «Арт-студіях». Бібліотеки відеозвітують про свою діяльність у Фейсбуці та Ютубі.

Бібліотеки Черкаської МЦБС вже не один рік співпрацюють з владою, громадою, громадськими, соціальними організаціями, навчальними закладами. На потребу місцевої громади при ЦБ було створено і діє національно-патріотичний хаб, при бібліотеці пройшов онлайн курс «Бібліотека – відкритий публічний простір» (дистанційна платформа громадської освіти від Відкритого Університету Майдану (ВУМ)). Бібліотеки систематично звітують про свою діяльність перед громадою м. Черкаси, та через інформаційну платформу «Бібліопаркан».

Значна адвокаційна діяльність відбувається в бібліотеках Христинівської ЦБС. Завдяки плідній співпраці бібліотеки з владою, депутатами та з метою

надання сучасних послуг для громади бібліотекам придбано і подаровано 3 комп'ютери, 1 ноутбук.

У бібліотеках налагоджено спілкування користувачів і депутатів, як в режимі онлайн, так і офлайн.

Плідно співпрацюють бібліотеки з бюро правової безоплатної допомоги. Бібліотечні заклади проводять велику адвокаційну, волонтерську діяльність у патріотичному напрямку, за що, директора ЦБС відзначено медаллю ГО «Спілка воїнів АТО «Черкащани», а центральна бібліотека нагороджена грамотою «За активну громадську позицію і волонтерську діяльність, за любов до України».

Бібліотеки Чорнобаївської ЦБС активно співпрацюють з органами влади, місцевого самоврядування, ГО, установами, ЗМІ.

Результатом стала можливість співфінансування заробітної плати бібліотекарів з районного та сільських бюджетів, вирішення питань передплати, Інтернет-зв'язку у СБФ.

Робота бібліотек Шполянської ЦБС широко висвітлюється в місцевих ЗМІ та на сайті місцевої влади.

Адвокаційна діяльність Катеринопільської ЦБС була зосереджена на роботі з владою (результат – кошти на придбання меблів), співпраці з БФ «Урожай –громаді» (придбання меблів), на проведенні вуличних акцій «Збережемо довкілля разом!», флеш-мобу до дня всиновлення «Даруємо свої серця».

Бібліотеки Звенигородського району провели громадські обговорення на базі бібліотеки с. Шевченкове «Сільська бібліотека і громада: працюємо разом», що дало можливість отримати позитивну оцінку діяльності закладів та перспективи їх функціонування.

Бібліотекарі Золотоніського району, співпрацюючи з депутатським корпусом, домоглися фінансування на поповнення своїх фондів (Дмитрівська, Гельмязівська, Піщанська, Богданівська, Благодатнівська СБ).

Залишаються затребуваними послуги з е-урядування. Певний об'єм цих послуг надається ЦБ та БФ Уманської, Черкаської, Смілянської МЦБС, Христинівської, Шполянської, Чорнобаївської, Маньківської, Корсунь-Шевченківської ЦБС. Поширенню спектру цих послуг сприяє рекламнопредстаційна діяльність бібліотек, вільний доступ до їх надання в бібліотечних закладах.

Популярними стали: використання інформресурсів органів влади, соціальних інституцій, земельного кадастру України, реєстрація на ЗНО, оплата різних послуг.

В РДА створені інтернет-приймальні, куди свої запити надсилають користувачі бібліотек.

Для інформації про можливості того чи іншого закладу щодо надання послуг з е-урядування, бібліотеки створюють свою друковану продукцію – інформаційні дайджести, буклети, презентації «Про систему оподаткування», «Сучасний електронний ресурс надання послуг», «Електронні послуги в бібліотеці» та ін. Інформацію про вищезазначений вид послуг можна знайти на сайтах бібліотек у розділі «Електронне урядування».

Провідні напрямки розвитку бібліотек та підвищення їх іміджевого потенціалу – участь у грантах, конкурсах, проектах різного рівня, громадських бюджетах.

Основний напрямок діяльності бібліотек Уманської МЦБС спрямований на роботу з різними категоріями членів громади в умовах децентралізації. Перемога в проекті «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС) дала можливість організувати відкритий простір «Сценарії децентралізації в м. Умань» для спілкування на тему реформ. Керівником системи було проведено тренінг з розвитку громади «Децентралізація: правові та організаційні проекти», «Молодіжна політика в умовах децентралізації». Участь бібліотек у проекті «Re HERIT» (робота з культурною спадщиною), дала можливість успішного проведення тренінгів «Ефективне управління культурною спадщиною». Бібліотеки стали учасницями Громадського бюджету міста з проектом «Бібліохаб – сучасна бібліотека», отримали перемогу у проекті «Гуртобус». Написані грантові заявки (ще немає результату) по програмі міні-грантів для культурної спадщини, гранту «House of Europe».

Бібліотеками Корсунщини активно впроваджується у життя проект «Корсунщино моя, ти прославила край іменами, подіями, датами», в рамках якого розроблено ряд туристичних краєзнавчих маршрутів, випущено краєзнавчі буклети по кожному селу.

Працівники Смілянської ЦБ ініціювали проект «ART календар» (реклама книги і літератури, театрального мистецтва) який об'єднав працівників різних галузей культури навколо спільної ідеї.

Проект директора МЦБС «Парлет #Life-Zona» отримав перемогу у міському конкурсі «Громадський бюджет».

Бібліотеки-філії системи взяли участь у розробці на кращий проект БФ «Відродження» з власним проектом «Ігротека сучасних настільних ігор».

Подано грантову заявку за програмою «Інфраструктурні гранти» з проектом «Культурний star tap».

Бібліотеки Катеринопільщини перемогли у конкурсі мікрогрантів «Час діяти: Екодовкілля – в громади», від БФ «Урожай – громаді». Переможними для бібліотек стали «Створення ЕКО клубу «Живемо в стилі ЕКО» та «Діти проти поліетилену». Як результат – створення екологічного клубу, отримання мультимедійної дошки, виготовлення крафт-пакетів, поліпшення МТБ ЦДБ.

У 2019 році Катеринопільська ЦБ взяла участь у конкурсі культурно-мистецьких проектів «Малі міста – великі враження».

Бібліотеки Черкаської МЦБС отримали перемогу в міській програмі «Виділення грантів у галузі культури м. Черкаси» зі своїм проектом «BOOKFEST».

Бібліотеки започаткували проекти: «Книга єднає родину», «Пізнай себе», «Бібліотека мандрує з читачами», «Книга в кадрі». БФ №8 взяла участь у книжковій премії «Еспресо. Вибір читачів 2019», у II-му Всеукраїнському літературному конкурсі «Dnipro-Book-Fest-2019», у конкурсі від видавництва «Час майстрів». Бібліотеки взяли участь у акції від УБА «Бібліотека повна людей» та ін.

До написання та участі у проектах долучаються і бібліотеки ОТГ. Так бібліотеки Шполянської ОТГ написали проект етно-фестивалю-ярмарку «Шпола нині – гарбузова господиня»; взяли участь у проекті від House of Europe «Перемикайся. Стань тим, ким хочеш бути...».

Бібліотеки Чигиринської ОТГ впроваджували районний проект «Патріот» спільно з ГО «ЛАД». Долучились бібліотекарі до міні-проекту «Бібліозупинка Святого Миколая».

Співпраця Степанецької ОТГ з БФ «Урожай – громаді» сприяла створенню на базі бібліотеки с. Степанці відкритого молодіжного проекту – «Центр особистого розвитку – Step Hub».

Важливою складовою діяльності бібліотек є соціокультурний напрямок. Всі бібліотеки долучились до проведення різноманітних заходів до Симоненківських, Шевченківських днів, до вшанування учасників другої світової війни та учасників АТО. У всіх бібліотеках успішно пройшли зустрічі з волонтерами, письменниками-краянами.

В бібліотеках Черкаської МЦБС успішно діє центр народознавства та українознавства «Оберіг», в рамках роботи якого пройшов флешмоб «Бібліо-вишиванка»; ЦБ в рамках міні-проекту з народознавства «Віночок барвінковий сплітаю із звичаїв рідного краю» провела етно-калейдоскоп, великодню мозаїку, мозаїку народних традицій. В БФ №8 успішно працює творча студія «Жар-птиця», БФ №1 започаткувала таку форму роботи як книжкова кав'ярня. В системі працюють 12 клубів за інтересами (діють у всіх БФ та ЦБ).

Смілянською МЦБС створені та працюють Арт-студії «Акварель», «Палітра», «DE COUPAQUE».

Цікавими стали мовознавчий батл «Українець має знати українську досконало», квест «Мовно-літературна мозаїка». Традиційно бібліотеки системи співпрацюють з літературно-мистецьким клубом «Натхнення», на засіданнях якого пройшли ювілейні, творчі вечори письменників, презентації книг. Цікавими були заходи: дублер-шоу «Бібліотекар на годину», комільфо-

вечір «Планета толерантності», бібліокешинг «Загадкові скарби бібліотек» та ін.

Бібліотекарі Корсунщини, долучившись до Всесвітнього Дня Української хустки, провели мовознавчу мозаїку та майстер-клас «Берегиня вроди – українська хустка», в БФ пройшли народознавчі вечори «Материнська хустка – оберіг родини».

Центральна бібліотека активно проявила себе у засіданні «круглого столу» з нагоди 25-річчя з часу виходу науково-популярного історичного видання «Корсунський часопис». В бібліотеках з успіхом пройшли зустрічі з М. Кідруком, братами Капрановими.

Працівники Уманської МЦБС розробили відеопрезентацію про цікаві туристичні об'єкти міста «Умань – місто, де тебе чекають» (umanlibrary.blogspot.com/2019/06/); на базі однієї з БФ відбувся краєзнавчий альянс «Прямуємо в Європу через реформи та модернізацію». Директором системи започатковано молодіжний біговий челендж «Здоровим бути – круто!» (для молоді міста). Цікавим став День інформації «Регіональні проблеми української історії» («Умань» від магдебурії до сучасної децентралізації) за участю професорсько-викладацького складу міста. Бібліотекарі створювали буктрейлери та відеопрезентації, які опубліковані на YouTube та в соціальних мережах (всього 35 тем та напрямків).

У 2019 році Катеринопільська ЦБ знайомила користувачів з талантами краю шляхом проведення циклу мистецьких вернісажів художника М. Крюка «Чарівні миті пишу на полотні», місцевих жителів В. Руденко «Я малюю мрію», Т. Корнієнко «Моя душа в моїх картинах».

Бібліотеками Золотоніщини проведені цікаві квести «Черкащина – земля квітучої краси», фестивалі нових книжок «Книжкові відкриття» та ін.

На базі Звенигородської ЦБ відбулося засідання краєзнавців Звенигородщини «Літопис долі родини Терещенків», за ініціативи та участю співробітників Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського в бібліотеці відбувся науково-практичний семінар «Сім'я Кримських у контексті українських традицій бібліофільства». Долучився колектив до флешмобу «Зроби фото з хусткою».

Цікавою формою стало проведення родинного свята «Батьківщина починається з родини», яке було проведене на базі с. Острівець Уманського району, в якому активну участь взяли бібліотеки системи.

Бібліотеки Христинівщини взяли участь у регіональному етнофестивалі «Гроно калини», де представили свої виставки-інсталяції, презентації можливостей бібліотек ЦБС у популяризації етнічної культури краю.

Бібліотеки Моринської ОТГ взяли участь в організації та проведенні спортивного свята «Найспортивніше село громади», підключивши до нього відвідувачів фітнес-центру, який діє на базі бібліотеки.

В бібліотеці Балаклеївської ОТГ вдалим був захід «Жива бібліотека» за участю дослідника-краєзнавця О. Михненка.

Інноваційно-креативними заходами, зустрічами відзначились літературні студії, клуби, літературні музеї, що створені та працюють в Христинівській, Уманській, Шполянській, Чернобаївській, Звенигородській, Катеринопільській, К.-Шевченківській ЦБС, Уманській, Черкаській, Смілянській МЦБС.

В кожній ЦБС та в бібліотеках ОТГ значна увага приділяється обслуговуванню соціально незахищених верств населення: – проведення вечорів-зустрічей, індивідуального інформування та навчання щодо використання ІТ, діяльність університетів 3-го віку, волонтерське обслуговування за місцем проживання.

Методична діяльність відзначається своєю перебудовою. Там, де залишилися ЦБС, методичні відділи впроваджують нові форми, напрямки роботи з кафедрами. На повну потужність працюють методичні служби в тих ОТГ, центральні бібліотеки яких були в складі ЦБС.

Зовсім інша ситуація в роботі з кадрами у сільських бібліотеках, що увійшли до складу ОТГ. В даному випадку головною бібліотекою є сільська бібліотека, або директор ЦКД. Сільській бібліотекар, очільник ЦКД поки що мають досить слабке уявлення про сьгоднішні реалії в роботі з кадрами.

Сьогодні в методичній діяльності переважають інтерактивні навчальні форми: тренінги «Бібліотека@ – від ідеальної до ефективної» («Бібліотеки Умані: від мрії до ідеї»), (Уманська МЦБС), проведення соціологічних досліджень «Яка бібліотека потрібна сьогодні?» (Уманська МЦБС). Бібліотеки активно навчаються в режимі on-line, а саме: пройшли курс «Бібліотека – відкритий публічний простір» від ВУМ (Черкаська, Смілянська МЦБС), презентують створення нових просторів під час прямих ефірів на Українському радіо (Черкаська МЦБС). У формі бібліотечного брейнстремінгу відбулись заняття «Нова модель сучасної бібліотеки» (К.-Шевченківська ЦБС). Працюючи над розвитком туристичного потенціалу Корсунщини, бібліотечні працівники беруть участь у тренінгах «Залучення коштів у туристичну сферу через створення туристичного кластеру» разом з ГО, представниками ОТГ, владою району.

У практику роботи бібліотек Катеринопільської ЦБС активно запроваджується досвід «Новий простір бібліотеки: популярність, репутація, бренд» (Одеська ОУНБ), «Світ нових можливостей: творчі акції; проекти бібліотек» (Черкаська МЦБС).

На базі бібліотек успішно працюють професійні Клуби «Ерудит» (Уманська МЦБС), «Письменник і час» (Христинівська ЦБ).

Бібліотекарі підвищують свій рівень в Лабораторіях професійної майстерності, на семінарах, при бібліовізитах.

Бібліотечні працівники області були задіяні в обласних школах методиста, які відбулись на базі Христинівської та Катеринопільської ЦБ «Трансформація діяльності бібліотек в умовах децентралізації та створення ОТГ»; стали активними учасниками – співрозмовниками круглого столу «Бібліотека і влада: взаємодія у новому форматі», який відбувся за участю Департаменту регіонального розвитку, регіонального відділення АМУ, керівників галузі культури ОТГ.

Бібліотеки відзначаються актуальністю, креативністю своїх видань, їх поліграфічним оформленням (К.-Шевченківська, Звенигородська, Драбівська, Христинівська, Монастирищенська, Катеринопільська, Уманська ЦРБ, Уманська, Черкаська ЦМБ).

Головними питаннями у діяльності бібліотек регіону мають бути: становлення та розвиток бібліотек, що увійшли до складу ОТГ, професійний сучасний розвиток самого бібліотечного фахівця, перетворення ЦРБ, які не увійшли до ОТГ, на сучасні інформаційно-просвітницько-дозвіллієві простори для користувача, вивчення та впровадження в роботу кращих практик бібліотечної діяльності, створення єдиного бібліотечного простору в області з чітким баченням організації та розвитку бібліотекаря та бібліотек.